



اقتصاد

(چشم اندازی بر آینده اقتصاد جهان، منطقه، ایران و تهران)

شماره ۲

بهمن ماه ۱۴۰۲

معاونت بررسی های اقتصادی

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

اقتصادسنج

موضوع این شماره: چشم‌اندازی بر آینده اقتصاد جهان، منطقه، ایران و تهران

شماره دوم

ناشر: معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

تاریخ انتشار: ۲۴ بهمن ۱۴۰۲

فهرست مطالب

۵	۱. سرآغاز.....
۶	۲. خلاصه مدیریتی.....
۷	۳. چشم‌انداز شاخص‌های کلان اقتصاد جهان.....
۷	۳.۱. رشد اقتصادی.....
۹	۳.۲. تجارت.....
۱۰	۳.۳. تورم.....
۱۱	۳.۴. نرخ بهره.....
۱۱	۳.۵. سرمایه‌گذاری.....
۱۲	۳.۶. نیروی کار.....
۱۳	۴. روندهای پیش‌روی اقتصاد جهان.....
۱۶	۵. چشم‌انداز پیش‌روی مناطق پیرامون ایران.....
۱۶	۵.۱. آسیای غربی و خلیج فارس.....
۱۶	۵.۱.۱. وضعیت عمومی منطقه.....
۱۷	۵.۱.۲. اقتصادهای منتخب.....
۱۷	۵.۱.۲.۱. عربستان.....
۱۸	۵.۱.۲.۲. امارات متحده عربی.....
۱۹	۵.۱.۲.۳. ترکیه.....
۱۹	۵.۱.۲.۴. قطر.....
۲۰	۵.۱.۲.۵. عراق.....
۲۰	۵.۱.۲.۶. عمان.....
۲۱	۵.۲. آسیای جنوبی.....
۲۱	۵.۲.۱. وضعیت عمومی منطقه.....
۲۳	۵.۲.۲. اقتصادهای منتخب.....
۲۳	۵.۲.۲.۱. هند.....
۲۴	۵.۲.۲.۲. پاکستان.....
۲۵	۵.۳. آسیای مرکزی و قفقاز.....
۲۵	۵.۳.۱. وضعیت عمومی.....
۲۶	۵.۳.۲. اقتصادهای منتخب.....
۲۶	۵.۳.۲.۱. ازبکستان.....
۲۶	۵.۳.۲.۲. تاجیکستان.....
۲۷	۵.۳.۲.۳. قزاقستان.....
۲۷	۵.۳.۲.۴. قرقیزستان.....
۲۸	۵.۳.۲.۵. ارمنستان.....
۲۹	۶. چشم‌انداز پیش‌روی اقتصاد ایران.....
۳۱	۷. چشم‌انداز پیش‌روی اقتصاد استان تهران.....

۱. سرآغاز

در نخستین ماه‌های آغازین سال نو میلادی مقارن با آستانه ورود به سال جدید خورشیدی، ناظران اقتصاد جهانی در جستجوی پرسش‌ها و پاسخ‌هایی پیرامون جهت‌گیری در روندهای کلان اقتصاد جهانی برآمده‌اند که بینشی نسبت به آنچه پیش‌روی اقتصادهای ملی و کسب و کارهای کوچک و متوسط خواهد بود را در اختیار فعالان اقتصادی و تصمیم‌گیران می‌گذارد. به همین مناسبت، معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران در دومین شماره ماهنامه اقتصادسنج با نگاهی به برجسته‌ترین پیش‌بینی‌های منتشر شده از سوی نهادهای مالی و بین‌المللی معتبر، کوشیده است تا ضمن ارائه دورنمایی از اقتصاد جهان در سال جاری میلادی، مهمترین شاخص‌های کلان اقتصادی به ویژه در کشورها و مناطق پیرامونی ایران را نیز بررسی کرده و در نهایت افقی از اقتصاد ایران در سال آینده و همچنین چشم اندازی از روندهای اقتصادی استان تهران را ترسیم کند. امید است که این مجموعه، مورد توجه و بهره‌برداری فعالان اقتصادی در بخش‌های خصوصی و دولتی، تصمیم‌سازان و علاقه‌مندان به مباحث فوق قرار گیرد. انتقادات و پیشنهادهای مخاطبان گرامی، ما را در بهبود مسیر و اعتلای رسالتی که برعهده داریم، یاری خواهد رساند.

۲. خلاصه مدیریتی

اگرچه طی سال‌های اخیر، فشارهای ناشی از عوامل سمت عرضه و تقاضا از جمله فشارهای تورمی، اختلال در بازارهای انرژی و کالاهای اساسی، سیاست‌های پولی انقباضی کشورها، لغو حمایت‌های مالی و همچنین تنش‌های ژئوپلیتیکی، عرصه را بر اقتصاد جهان تنگ کرده بود، اما در نیمه دوم سال ۲۰۲۳، اقتصاد جهان توانست با حمایت عوامل عرضه و تقاضا، تاب‌آوری خود را حفظ نماید. بر اساس پیش‌بینی اخیر صندوق بین‌المللی پول، این تاب‌آوری ادامه خواهد داشت و رشد اقتصاد جهان که در سال ۲۰۲۳، حدود ۳.۱ درصد برآورد شده، در سال ۲۰۲۴ نیز در همین سطح باقی می‌ماند و در سال ۲۰۲۵ به رقم تقریبی ۳.۲ درصد خواهد رسید.

از طرف دیگر، فشارهای تورمی که در سال گذشته، اقتصادها را به اعمال سیاست‌های پولی انقباضی از طریق افزایش نرخ بهره سیاستی سوق داده بود، در سال ۲۰۲۴ تاحدی تعدیل خواهد شد؛ به گونه‌ای که بر اساس پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، انتظار می‌رود تورم کل از ۶.۸ درصد در سال ۲۰۲۳ به حدود ۵.۸ درصد در سال ۲۰۲۴ و به ۴.۴ درصد در سال ۲۰۲۵ برسد.

همزمان با کاهش نرخ تورم، مواضع سیاست‌های پولی در سراسر جهان شروع به واگرایی خواهند کرد؛ اگرچه احتمال می‌رود بانک‌های مرکزی کشورهای توسعه‌یافته نرخ‌ها را برای مدت طولانی‌تری بالاتر نگه دارند زیرا افزایش رشد دستمزد اسمی و تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی ممکن است فشار تورمی مجددی را ایجاد کند. از منظر دیگر، همزمان با افزایش نرخ‌های بهره و محدودیت نقدینگی، فضای مالی در حال کوچک شدن است که به نوبه خود ظرفیت اقتصادها به ویژه کشورهای در حال توسعه را برای سرمایه‌گذاری در راستای توسعه پایدار و پاسخ به شوک‌های جدید کاهش می‌دهد.

در مناطق پیرامونی ایران نیز علی‌رغم بی‌ثباتی سیاسی و تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی در منطقه، بر اساس برآوردهای سازمان ملل متحد، انتظار می‌رود رشد اقتصادی در منطقه آسیای غربی و خلیج فارس در سال ۲۰۲۴ با بهبود تدریجی به رقم ۲.۹ درصد برسد و در کشورهای منطقه آسیای جنوبی با افت ملایمی به ۵.۲ درصد و در کشورهای حوزه آسیای مرکزی به طور متوسط به ۵.۳ درصد کاهش یابد.

رشد اقتصاد ایران نیز بر اساس آخرین پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول در ژانویه ۲۰۲۴، به حدود ۳.۷ درصد در پایان سال میلادی خواهد رسید. بررسی تطبیقی وضعیت رشد اقتصادی ایران با ۱۸ کشور پیرامونی، گویای افت جایگاه ایران در میان این کشورها طی سال‌های آتی است.

در سال گذشته، جایگاه شهر تهران که در ارزیابی‌های موسسه کرنی در کنار ۱۵۵ شهر دیگر جهان مورد ارزیابی قرار گرفته، نسبت به سال قبل تضعیف شده و به رتبه ۱۰۶ است. پیش‌بینی‌های این موسسه از آینده شهرهای جهان نشان می‌دهد طی ده سال آینده جایگاه شهر تهران در میان سایر شهرهای جهان بر اساس معیارهای رفاه فردی، اقتصاد، نوآوری و حکمرانی، بار دیگر تضعیف خواهد شد.

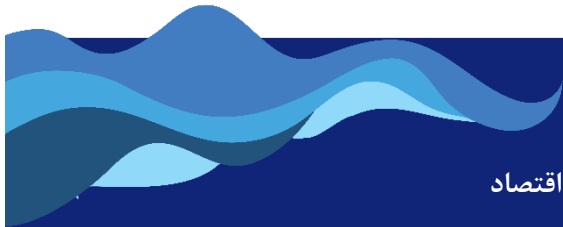
بررسی حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران نشان می‌دهد استان تهران، طی یک دهه (۹۹-۱۳۹۰)، به طور متوسط ۲۲٪ از ارزش افزوده کل کشور را دربرگرفته است. چنانچه فرض شود سهم استان تهران از ارزش افزوده کل کشور در سال ۲۰۲۴، حداکثر به اندازه متوسط سهم این استان طی یک دهه مذکور باشد، بر اساس آمارهای صندوق بین‌المللی پول برگرفته از آمارهای بانک مرکزی ج.ا.ا، ارزش افزوده استان تهران به قیمت‌های جاری در سال ۲۰۲۴ به حدود ۴۶۹۶۳ هزار میلیارد ریال خواهد رسید.

۳. چشم‌انداز شاخص‌های کلان اقتصاد جهان

۳.۱. رشد اقتصادی

در نیمه دوم سال ۲۰۲۳، فعالیت جهانی به دلیل حمایت عوامل عرضه و تقاضا در اقتصادهای بزرگ، تاب‌آور باقی ماند. در سمت تقاضا، هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی و دولتی منجر به پایداری فعالیت‌ها شد و در سمت عرضه، افزایش مشارکت نیروی کار، بهبود زنجیره‌های تامین و قیمت‌های پایین‌تر انرژی و کالاهای اساسی، علی‌رغم عدم قطعیت‌های ژئوپلیتیکی، کمک‌کننده بود. بر اساس پیش‌بینی اخیر صندوق بین‌المللی پول^۱، این تاب‌آوری ادامه خواهد داشت و رشد اقتصاد جهان که در سال ۲۰۲۳، حدود ۳.۱ درصد برآورد شده، در سال ۲۰۲۴ نیز در همین سطح باقی می‌ماند و در سال ۲۰۲۵ نیز به رقم تقریبی ۳.۲ درصد خواهد رسید.

صندوق بین‌المللی پول در گزارش اخیر خود، نرخ رشد پیش‌بینی شده برای سال ۲۰۲۴ را نسبت به گزارش اکتبر ۲۰۲۳ حدود ۰.۲ واحد درصد افزایش داده که ناشی از پیش‌بینی افزایش رشد اقتصادی در کشورهای چین، ایالات متحده آمریکا، برخی از بازارهای بزرگ نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه است. با این وجود، پیش‌بینی رشد جهانی در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ کمتر از میانگین سالانه ۳.۸ درصدی طی بازه زمانی ۱۹-۲۰۰۰ بوده که بازتابی از سیاست‌های پولی انقباضی، لغو حمایت‌های مالی و همچنین رشد پایین بهره‌وری است.



صندوق بین‌المللی پول؛

رشد پایدار ۳.۱ درصدی سال ۲۰۲۴، مسیر را برای فرود آرام اقتصاد جهان باز خواهد کرد.

سازمان ملل متحد نیز در گزارش دیگری^۲، ضمن اشاره به ریسک‌ها و عدم قطعیت‌های پیش‌روی اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۴، تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی و خطر اختلال در بازارهای انرژی، افزایش مجدد فشارهای تورمی، هزینه‌های بالای استقراض و ریسک‌های فزاینده پیش‌روی تجارت جهانی و تولید صنعتی، پیش‌بینی می‌کند رشد تولید ناخالص داخلی جهان از ۲.۷ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۲.۴ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش یابد.

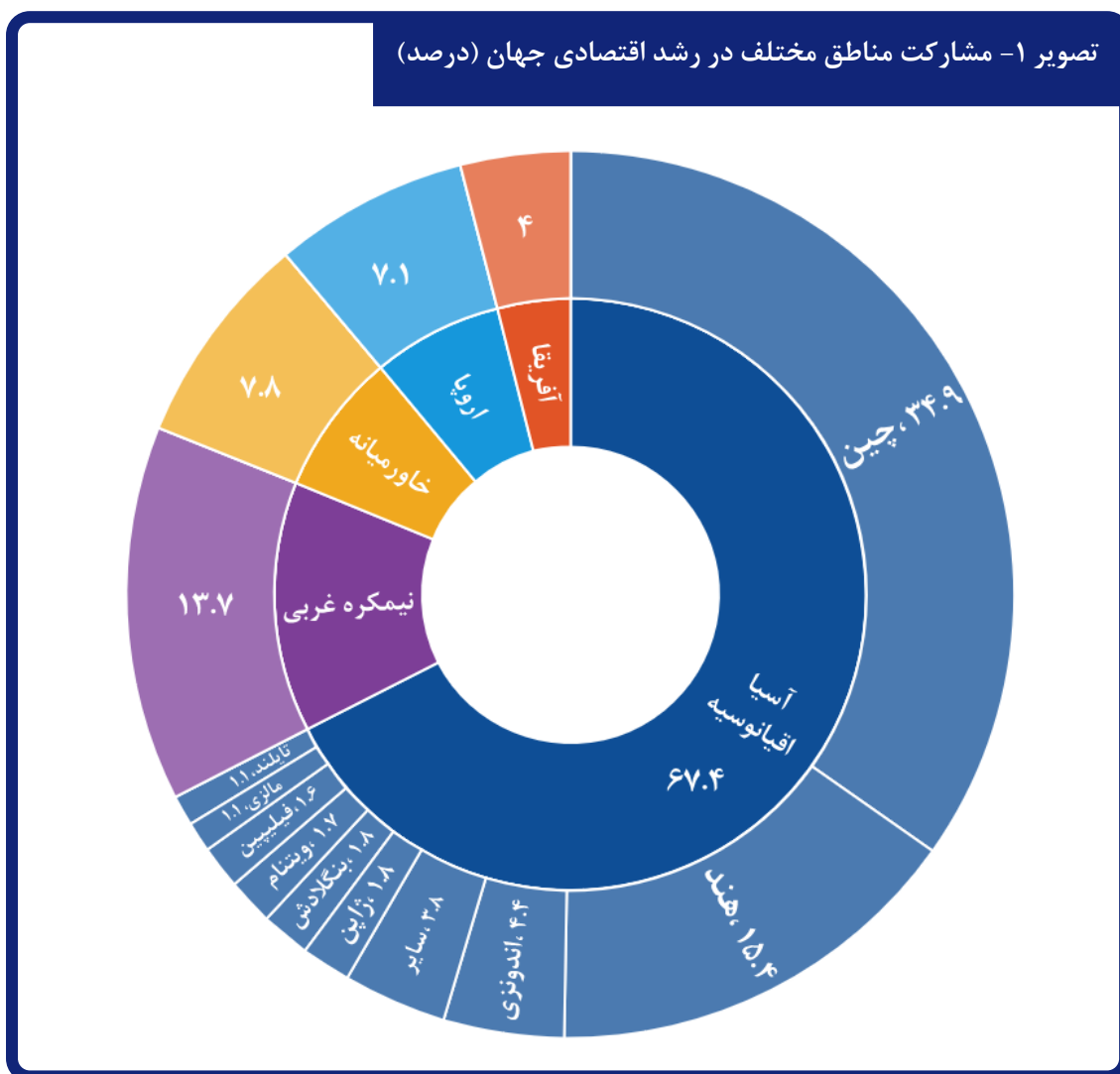
اگرچه سازمان ملل و صندوق بین‌المللی پول، پیش‌بینی مشابهی از وضعیت اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۴ نداشته‌اند، اما برآوردهای هر دو سازمان بین‌المللی، گویای بهبود وضعیت اقتصاد جهان در سال ۲۰۲۵ است، اما بر اساس پیش‌بینی سازمان ملل، رشد اقتصادی سال ۲۰۲۵ (حدود ۲.۷ درصد) نیز همچنان از سطح پیش از همه‌گیری کووید-۱۹، پایین‌تر خواهد بود.

^۱ IMF, WORLD ECONOMIC OUTLOOK UPDATE, January 2024

^۲ UN, World Economic Situation and Prospects 2024

بر اساس پیش‌بینی صندوق بین‌المللی پول، انتظار می‌رود اقتصادهای پیشرفته پیش از تجربه افزایش رشد اقتصادی سال ۲۰۲۵، در سال ۲۰۲۴، شاهد کاهش ملایم رشد باشند و بازارهای نوظهور و اقتصادهای در حال توسعه علی‌رغم تفاوت‌های منطقه‌ای، نسبتاً رشد پایداری را طی سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ تجربه کنند.

بر اساس گزارش صندوق در آوریل ۲۰۲۳، حدود ۷۰ درصد رشد اقتصادی جهان در منطقه آسیا محقق می‌شود که تقریباً ۳۵ درصد از آن مربوط به مشارکت چین در رشد اقتصاد جهان است (تصویر ۱).



منبع: صندوق بین‌المللی پول، آوریل ۲۰۲۳

۳.۲. تجارت

بر اساس پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، حجم تجارت جهان (کالاها و خدمات) در سال ۲۰۲۴، حدود ۳.۳ درصد و در سال ۲۰۲۵ حدود ۳.۶ درصد رشد خواهد کرد که همچنان کمتر از میانگین رشد تاریخی سال‌های ۱۹-۲۰۰۰ است. انتظار می‌رود افزایش محدودیت‌های تجاری و چندپارگی ژئواکونومیک همچنان بر سطح تجارت جهانی تأثیر گذارد.

سازمان ملل نیز در گزارش اخیر خود، ضمن اشاره به رشد ۰.۶ درصدی تجارت جهانی در سال ۲۰۲۳ و کاهش قابل ملاحظه آن نسبت به سال ۲۰۲۲، پیش‌بینی‌هایی از روند تجارت طی سال‌های آتی ارائه کرده است. اگرچه بر اساس پیش‌بینی‌های این سازمان بین‌المللی، انتظار می‌رود رشد تجارت جهان در سال ۲۰۲۴، به حدود ۲.۴ درصد برسد، اما همچنان از سطح رشد ۳.۲ درصدی پیش از همه‌گیری کووید-۱۹ پایین‌تر خواهد بود. بخش عمده کاهش تجارت جهانی ناشی از افت قابل توجه تجارت کالایی است. در مقابل، تجارت خدمات به ویژه در حوزه گردشگری و حمل‌ونقل در حال بهبود است. نشانه‌های مثبتی از بهبود وضعیت گردشگری جهانی در شرق آسیا و آسیای غربی مشاهده می‌شود.

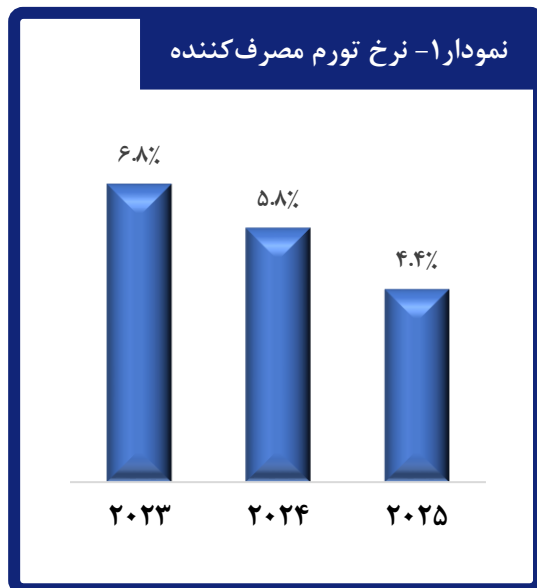
سازمان ملل متحد، تغییر جهت مخارج مصرف‌کننده از کالا به سمت خدمات، سیاست‌های پولی انقباضی، تقویت دلار، تشدید تنش‌های ژئوپلتیکی را موانعی برای بهبود تجارت جهان دانسته است. علاوه بر این، تقاضا برای محصولات صادراتی کشورهای در حال توسعه نیز طبیعتاً تحت تاثیر شرایط سخت مالی کشورهای توسعه‌یافته قرار خواهد گرفت.

بر اساس پیش‌بینی‌های سازمان ملل متحد؛

روند نوظهوری از صف‌آرایی مجدد روابط تجاری بین‌المللی مشاهده می‌شود؛ به گونه‌ای که به نظر می‌رسد کشورها به دنبال ایمن‌سازی زنجیره‌های تامین نزدیک‌تر به خود یا از منابع انعطاف‌پذیرتر هستند.

۳.۳. تورم

بر اساس پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، انتظار می‌رود تورم کل از ۶.۸ درصد در سال ۲۰۲۳ به حدود ۵.۸ درصد در سال ۲۰۲۴ و به ۴.۴ درصد در سال ۲۰۲۵ برسد. علاوه بر این، تورم هسته^۲ (بدون احتساب نوسانات قیمتی مواد غذایی و انرژی) نیز در سال آتی روند کاهشی خواهد داشت.



منبع: صندوق بین‌المللی پول

صندوق بین‌المللی پول در گزارش جدید خود کاهش نرخ تورم برای اقتصادهای پیشرفته را با سرعت بیشتری نسبت به اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه پیش‌بینی کرده است؛ به گونه‌ای که در سال ۲۰۲۴، نرخ تورم این کشورها با ۲ واحد درصد کاهش به ۲.۶ درصد و در کشورهای نوظهور و در حال توسعه با ۰.۳ واحد درصد کاهش به ۸.۱ درصد خواهد رسید.

پیش‌بینی می‌شود حدود ۸۰ درصد اقتصادهای جهان در سال ۲۰۲۴، تورم کل و تورم هسته پایین‌تری را نسبت به سال قبل تجربه کنند.

محرک‌های کاهش تورم در کشورها متفاوت است، اما عموماً کاهش تورم در نتیجه سیاست‌های پولی انقباضی، کاهش محدودیت‌های بازار کار و اثرات جانبی کاهش قبلی و ادامه‌دار قیمت‌های نسبی انرژی خواهد بود.

بر اساس برآوردهای صندوق بین‌المللی پول، پیش‌بینی می‌شود میانگین سالانه قیمت نفت در سال ۲۰۲۴ حدود ۲.۳ درصد کاهش یابد، در حالی که انتظار می‌رود قیمت کالاهای غیرسوختی ۰.۹ درصد افت داشته باشد.

بر اساس برآوردهای سازمان ملل متحد نیز پیش‌بینی می‌شود تورم در سال ۲۰۲۴ به دلیل تعدیل بیشتر در قیمت‌های جهانی محصولات و تضعیف تقاضا در بحبوحه انقباض شدید پولی به ۳.۹ درصد کاهش یابد.

علیرغم این تحولات امیدوارکننده، نشانه‌هایی از افزایش قیمت مواد غذایی در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ به ویژه در آفریقا، آسیای جنوبی و غرب آسیا به دلیل گذر از قیمت‌های جهانی به قیمت‌های محلی، ارزش‌های محلی ضعیف و شوک‌های مرتبط با آب‌وهوا مشاهده شده است. قیمت‌های بالای مواد غذایی عامل مهمی برای ناامنی غذایی در کشورهای در حال توسعه خواهد بود و به‌طور نابرابری بر خانوارهای فقیر که سهم بیشتری از درآمد خود را صرف مواد غذایی می‌کنند، تأثیر می‌گذارد. در سال ۲۰۲۳، حدود ۲۳۸ میلیون نفر با ناامنی غذایی حاد مواجه شدند که نسبت به سال قبل ۲۱.۶ میلیون نفر افزایش داشته است. روند تورم در کشورهای در حال توسعه، فقر را تشدید کرده و برخی از پیشرفت‌هایی که به سختی در کاهش فقر به دست آمده معکوس شده است.

^۲ تورم هسته، معیاری برای اندازه‌گیری تورم است که تغییرات قیمت برخی از اقلام مانند انرژی و مواد غذایی که دارای نوسان‌های قیمتی بالایی هستند، در محاسبات خود لحاظ نمی‌کند.



منبع: سازمان ملل متحد

به طور کلی، در کشورهایی که نرخ تورم رو به کاهش است، بانک‌های مرکزی از نیمه دوم سال ۲۰۲۳، نرخ‌های بهره را کاهش داده‌اند. بانک‌های مرکزی کشورهای توسعه‌یافته بزرگ احتمالاً نرخ‌ها را برای مدت طولانی‌تری بالاتر نگه می‌دارند زیرا افزایش رشد دستمزد اسمی و تشدید تنش‌های ژئوپلیتیکی ممکن است فشار تورمی مجددی ایجاد کند.

۳.۵ سرمایه‌گذاری

بر اساس برآوردهای سازمان ملل متحد، انتظار می‌رود سرمایه‌گذاری در جهان در سطح پایینی باقی بماند. رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص واقعی از ۳.۳ درصد در سال ۲۰۲۲ به ۱.۹ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت. اگرچه رشد ملایمی برای سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی می‌شود، اما رشد سرمایه‌گذاری جهانی در سطحی پایین‌تر از رشد ۴ درصدی بازه زمانی ۲۰۱۹-۲۰۱۱ باقی خواهد ماند.

افزایش هزینه‌های استقراض و تشدید ناطمینانی‌های اقتصادی و ژئوپلیتیکی همچنان بر اعتماد کسب‌وکارها و مصرف‌کنندگان تأثیر منفی خواهد گذاشت و بنگاه‌های خصوصی را وادار می‌کند برنامه‌های سرمایه‌گذاری خود را کاهش دهند. از طرف دیگر، بار بدهی بالا، افزایش هزینه‌های بهره و کاهش فضای مالی، سرمایه‌گذاری عمومی را محدود می‌کند.

همزمان با افزایش نرخ‌های بهره و محدودیت نقدینگی،

فضای مالی در حال کوچک شدن است که به نوبه خود ظرفیت

اقتصادها به ویژه کشورهای در حال توسعه را برای سرمایه‌گذاری در راستای توسعه پایدار

و پاسخ به شوک‌های جدید کاهش می‌دهد.

کاهش رشد سرمایه‌گذاری در سال ۲۰۲۳ عمدتاً به دلیل ضعف در اقتصادهای توسعه یافته بوده است که از جمله مصادیق آن می‌توان به کاهش سرمایه‌گذاری مسکن به دلیل افزایش نرخ‌های بهره و هزینه‌های ساخت‌وساز اشاره کرد. هم اقتصادهای توسعه‌یافته و هم اقتصادهای در حال توسعه حتی پیش از همه‌گیری، کاهش رشد

سرمایه‌گذاری را تجربه کرده اند و بر اساس پیش‌بینی‌های صورت گرفته در سال ۲۰۲۴ نیز تغییرات قابل توجهی مشاهده خواهد شد.

۳.۶. نیروی کار

اشتغال معمولاً یک شاخص دارای وقفه است؛ بدین معنا که ضعف در ایجاد شغل ممکن است مدتی پس از کندی رشد اقتصادی آشکار شود. بنابراین علیرغم انعطاف‌پذیری نسبی بازار کار در سال ۲۰۲۳، سازمان بین‌المللی کار^۴ پیش‌بینی می‌کند اشتغال در سال ۲۰۲۴ رشد اندک ۰.۸ درصدی را تجربه کند و در سال ۲۰۲۵ حدود ۱.۱ درصد (کمتر از نصف رشد اشتغال در سال ۲۰۲۳) رشد داشته باشد.

این وضعیت در کشورهای با درآمد بالا نگران‌کننده خواهد بود؛ به طوری که پیش‌بینی می‌شود اشتغال این جوامع در سال ۲۰۲۴ رشد منفی داشته باشد و در سال ۲۰۲۵ رشد بسیار اندکی را تجربه کند. برای کشورهای با درآمد متوسط برآوردها حاکی از این است که افزایش کمی در اشتغال طی دو سال مزبور حاصل شود. در مقابل افزایش اشتغال در میان کشورهای با درآمد متوسط به بالا بسیار قوی ارزیابی می‌شود. همچنین برخلاف سال ۲۰۲۳ که رشد اشتغال زنان از مردان پیشی گرفت، انتظار می‌رود در سال ۲۰۲۴ رشد اشتغال زنان کمتر از مردان باشد. از طرفی در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵، انتظار می‌رود نرخ مشارکت در همه گروه‌های درآمدی و در میان مردان و زنان کاهش یابد (به جز کشورهای کم‌درآمد). با کاهش نرخ مشارکت نیروی کار^۵ و کاهش رشد اشتغال، انتظار می‌رود نرخ بیکاری جهان از ۵.۱ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۵.۲ درصد در سال ۲۰۲۴ برسد و در سال ۲۰۲۵ بدون تغییر باقی بماند.

جدول ۱- رشد اشتغال در گروه کشورهای مختلف

شرح	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵
جهان	۲.۲	۰.۸	۱.۱
کشورهای با درآمد پایین	۳	۳.۲	۳.۳
کشورهای با درآمد کمتر از متوسط	۴.۵	۱.۲	۲
کشورهای با درآمد بیشتر از متوسط	۰.۶	۰.۳	۰.۴
کشورهای با درآمد بالا	۱.۱	-۰.۲	۰.۱

منبع: سازمان بین‌المللی کار

بر اساس پیش‌بینی سازمان بین‌المللی کار:

افزایش نرخ بیکاری و رسیدن به سطح ۵.۲ درصد در سال ۲۰۲۴

کاهش مشارکت اقتصادی و رسیدن به سطح ۶۰.۵ درصد در سال ۲۰۲۴

^۴ ILO, World Employment and Social Outlook | Trends 2024

^۵ نسبت به جمعیت فعال به کل جمعیت در سن کار

نتایج بررسی‌های سازمان ملل نیز در گزارش دیگری نشان می‌دهد بازار کار در کشورهای در حال توسعه همچنان با چالش اشتغال غیررسمی، نابرابری‌های جنسیتی و بیکاری بالای جوانان مواجه است. شرایط بازار کار در بسیاری از کشورهای در حال توسعه احتمالاً در سال ۲۰۲۴ نیز در بحبوحه چشم‌اندازهای ضعیف، وخیم‌تر شده و اثر باوقفه انقباض پولی بر اشتغال نیروی کار آن‌ها تأثیرگذار خواهد بود.

۴. روندهای پیش‌روی اقتصاد جهان

۴.۱. مدیریت ارتباط با تامین‌کنندگان (SRM) در عصر دیجیتال

مدیریت ارتباط با تامین‌کنندگان (SRM⁶)، بخشی از مدیریت زنجیره تامین است و در واقع، شامل فرایند شناسایی، ارزیابی، دعوت، معامله، قرارداد و همکاری کارآمد با تامین‌کنندگان می‌شود. این سیستم به بهینه‌سازی عملکرد تامین‌کنندگان و فرایندهای میان آنها و بنگاه کمک می‌کند.

انتظار می‌رود ظهور هوش مصنوعی و سایر فناوری‌های دیجیتال، مدیریت ارتباط با تامین‌کننده را پیچیده‌تر نماید. بنگاه‌هایی که از این فناوری‌ها استفاده می‌کنند، موقعیت خوبی برای ارائه ارزش پیشنهادی متفاوت در مقایسه با بنگاه‌های سنتی خواهند داشت. این فناوری‌ها نویدبخش بهبودهای قابل‌توجهی در اثربخشی و کارایی هستند.

در سال ۲۰۲۴، رهبران تدارکات و زنجیره تامین با چالش تغییر شکل برنامه‌های مدیریت ارتباط با تامین‌کننده مواجه خواهند بود. آنها باید رویکرد خود را نسبت به تامین‌کنندگان تغییر دهند و استراتژی‌های جدیدی را تعریف کنند. بدین ترتیب، این رهبران همزمان با تغییر شکل برنامه‌های مدیریت ارتباط با تامین‌کننده، بر روی چهار اولویت تمرکز خواهند کرد:

تاب‌آوری: تاب‌آوری زنجیره تامین که تضمین می‌کند جریان‌های اصلی عرضه بدون وقفه و سازگار با تغییرات بازار باشند، به هدف اصلی برنامه‌های مدیریت ارتباط با تامین‌کننده تبدیل شده است. رهبران در حال بررسی این موضوع هستند که آیا باید به شرکای جدیدی روی آورند که از هوش مصنوعی و فناوری‌های دیجیتال پشتیبانی می‌کنند یا خیر؛ حتی اگر این به معنای نادیده گرفتن تامین‌کنندگان فعلی باشد که در وضعیت فعلی آنها نقش داشته‌اند.

هزینه: علیرغم تغییرات سال‌های اخیر، هزینه همچنان یک عامل حیاتی است. برنامه‌های مدیریت ارتباط با تامین‌کننده باید به گونه‌ای طراحی شوند که به طور مستمر هزینه‌ها را کاهش دهند و با تامین‌کنندگان مناسب، سرمایه‌گذاری مناسبی انجام دهند.

هوش مصنوعی و سفر دیجیتال: در حالی که رهبران زنجیره تامین و تدارکات انتظار ندارند که تامین‌کنندگان آنها هوش مصنوعی و فناوری‌های نوظهور را به طور کامل پیاده‌سازی کنند، اما انتظار دارند که همگام با منحنی پذیرش دیجیتال^۷ یا کمی جلوتر از آن باشند.

⁶ Supplier Relationship Management

^۷ منحنی پذیرش، نشان‌دهنده سرعت پذیرش یک فناوری جدید در میان مردم است.

مشارکت زیست محیطی، اجتماعی و حکمرانی: بخش قابل توجهی از تمرکز رهبران زنجیره تامین و تدارکات بر تعهدات زیست محیطی، اجتماعی و حکمرانی^۸ (ESG) است. اگرچه ممکن است برخی از بنگاه‌ها طی یک تا دو سال گذشته تلاش‌های خود در زمینه بررسی راهبری زیست محیطی و اجتماعی و شرکتی را کند کرده باشند، این بررسی‌ها یک هدف کلیدی برای برنامه‌های مدیریت ارتباط با تامین‌کننده باقی مانده است. رهبران به اولویت بندی ESG در مشارکت خود، به ویژه در توسعه و شناسایی تامین‌کنندگان جدید ادامه خواهند داد.

۴.۲ ساخت مجدد زنجیره تامین: ایجاد یک استراتژی تاب‌آور

زنجیره تامین جهانی در سال‌های اخیر دچار اختلالات قابل توجهی شده که نیاز به یک استراتژی آینده‌نگر را برانگیخته است. زنجیره‌های تامین به‌موقع محبوبیت خود را از دست داده‌اند و روند تجدید تولید، شتاب بیشتری گرفته است. با این حال، در سال ۲۰۲۳، با تشبیت هزینه‌های لجستیک و بهبود کمبود قطعات و مواد، نوسانات در زنجیره تامین شروع به کاهش کرد. در سال ۲۰۲۴، رهبران زنجیره تامین این فرصت را دارند تا پس از یک دوره طولانی اختلال، استراتژی‌های خود را بازنگری کرده و دوباره ابداع کنند.

شاخص جهانی نوسان زنجیره تامین، که توسط GEP^۹ با مشارکت S&P Global^{۱۰} ایجاد شده است، عوامل مختلفی مانند شرایط تقاضا، کمبود، هزینه‌های حمل و نقل و موجودی‌ها را ردیابی می‌کند. در طول سال ۲۰۲۳، تقاضا کاهش یافت و مشکلات عمده زنجیره تامین ناشی از هزینه‌های حمل و نقل، کمبود کارکنان و کمبود اقلام تا حد زیادی فروکش کرد. با ورود به سال ۲۰۲۴، زنجیره تامین جهانی به ویژه در اروپا ظرفیت‌هایی را به دست آورده است و سیاست‌گذاران محتاطانه به رشد اقتصادی خوشبین هستند. این امر یک فرصت عالی برای رهبران زنجیره تامین فراهم می‌کند.

از زمان ورود چین به سازمان تجارت جهانی در سال ۲۰۰۱، تجارت جهانی به سرعت رشد کرد و شبکه‌های زنجیره تامین یکپارچه را در سراسر جهان ایجاد کرد. در حال حاضر مصرف‌کنندگان، بنگاه‌ها را مسئول کل زنجیره تامین خود می‌دانند و پایبندی آنها به اهداف زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی را زیر سوال می‌برند. رژیم‌های اقتدارگرا و بی‌ثباتی سیاسی نیز زنجیره تامین را مختل می‌کند. در نتیجه، مدل‌های جدیدی در حال ظهور هستند، مانند استراتژی «یک به اضافه چین^{۱۱}» که محدودیت‌های تکیه صرفاً به چین برای تولید را تشخیص می‌دهد و همچنین «Friendshoring» که هدف آن تراز کردن زنجیره‌های تامین بر اساس ارزش‌های مشترک است. این مدل‌ها تمایل مدیران زنجیره تامین را برای جستجوی رویکردهای اساسی جدید نشان می‌دهد.

به منظور ایجاد استراتژی‌های تاب‌آور برای آینده، رهبران زنجیره تامین باید روی حوزه‌های زیر تمرکز کنند:

^۸ Environmental, Social and Governance (ESG)

^۹ GEP، یک شرکت جهانی پیشرو است که نرم افزار مبتنی بر هوش مصنوعی، استراتژی (مشاوره) و خدمات مشاوره مدیریتی در حوزه زنجیره تامین و تدارکات ارائه می‌دهد.

^{۱۰} یک شرکت سهامی عام امریکایی که حوزه اصلی کسب و کار و آن اطلاعات مالی و تجزیه و تحلیل است.

^{۱۱} China Plus One: بسیاری از کشورها به شدت به دنبال یافتن کشور پشتیبان برای چین به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده جهان هستند که به عنوان استراتژی «چین به علاوه یک» شناخته می‌شود. به عنوان نمونه؛ به نظر می‌رسد هند تلاش خود را برای تبدیل شدن «چین به علاوه یک» آغاز کرده است.

انقلاب یا تکامل: رهبران زنجیره تامین باید از فرض یک «عادی جدید»^{۱۲} یا بازگشت به «هنجار متوسط جهانی»^{۱۳} اجتناب کنند و به دنبال مدل جدیدی باشند که چالش‌ها و فرصت‌های منحصر به فرد حال و آینده را در نظر بگیرد.

هزینه، تاب‌آوری: به طور سنتی، زنجیره‌های تامین، جریان مقرون به صرفه کالا و خدمات را در اولویت قرار می‌دهند. با این حال، تاب‌آوری در حال حاضر به همان اندازه مهم بوده و اهداف ESG وزن قابل توجهی در سطوح ارشد یک سازمان دارند. در سال ۲۰۲۴، اولویت اصلی، تعریف مجدد هزینه‌های زنجیره تامین برای ایجاد تعادل بین تاب‌آوری، اولویت‌های ESG و کارایی هزینه است.

برنامه‌های سرمایه‌گذاری با ساختار هزینه‌ای متفاوت: هزینه سرمایه برای بنگاه‌های اقتصادی G7 نسبت به سال‌های اخیر بیشتر است. مدیران زنجیره تامین دیگر نمی‌توانند انتظار بودجه نامحدود داشته باشند و بازگشت سرمایه با دقت بیشتری مورد بررسی قرار می‌گیرد. رهبران راه‌های جدیدی را برای سرمایه‌گذاری در دارایی‌های زنجیره تامین، از جمله مشارکت با راه‌حل‌های دیجیتال به جای تامین مالی سرمایه‌گذاری‌ها، مدیریت ارتباط با تامین‌کننده در مقیاس بزرگ، بررسی خواهند کرد.

۴.۲. شخصی‌سازی محصولات و خدمات حوزه بهداشت و سلامت با استفاده از هوش مصنوعی

بر اساس مطالعات اخیر^{۱۴}، به نظر می‌رسد ترجیحات مصرف‌کنندگان به سمت محصولات و خدمات بهداشتی شخصی‌سازی شده سوق پیدا کند. به‌عنوان نمونه؛ تقریباً از هر پنج مصرف‌کننده آمریکایی یک نفر محصولات و خدمات شخصی‌سازی شده^{۱۵} را ترجیح می‌دهد. این در حالی است که ترجیحات مصرف‌کنندگان برای محصولات سلامتی شخصی‌سازی شده در سال‌های گذشته کمتر بوده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد پیشرفت‌های تکنولوژیکی منجر به رشد شخصی‌سازی می‌شود. تقریباً ۲۰ درصد از مصرف‌کنندگان در بریتانیا و ایالات متحده و ۳۰ درصد در چین به دنبال محصولات و خدمات شخصی هستند. در سال‌های آتی، پشتیبانی از محصولات بهداشتی و پزشکی با کمک هوش مصنوعی آسان‌تر خواهد شد و دقت و سفارشی‌سازی در حوزه پزشکی و سلامت ارتقا می‌یابد. هوش مصنوعی می‌تواند با توجه به ویژگی‌های فردی هر بیمار، برنامه‌های درمانی شخصی‌سازی شده ایجاد کند. به کارگیری این فناوری، باعث افزایش اثربخشی درمان‌ها و تسریع فرایند درمان خواهد شد.

مک‌کنزی در گزارش خود به کسب‌وکارهای حوزه بهداشت و درمان توصیه می‌کند از هوش مصنوعی برای ارائه خدمات شخصی‌سازی در این حوزه استفاده نمایند و از این طریق برای مصرف‌کننده تمایز ایجاد کنند. سایر کسب‌وکارها می‌توانند مشارکت با شرکت‌هایی را که از هوش مصنوعی مولد برای ارائه محصولات و خدمات شخصی‌سازی شده استفاده می‌کنند، در دستور کار خود قرار دهند.

¹² new normal

¹³ global mean norm

¹⁴ Mckinsey, 2024, "The trends defining the \$1.8 trillion global wellness market in 2024".

¹⁵ Personalized service: ارائه خدمات به مشتری متناسب با نیازها و ترجیحات مصرف‌کننده

۵. چشم‌انداز پیش‌روی مناطق پیرامون ایران

۵.۱. آسیای غربی و خلیج فارس

۵.۱.۱. وضعیت عمومی منطقه

در سال ۲۰۲۳، فعالیت‌های اقتصادی در غرب آسیا و حاشیه خلیج فارس به دلیل بی‌ثباتی سیاسی و تشدید درگیری‌ها در منطقه کاهش یافت. بر اساس گزارش سازمان ملل متحد، نرخ رشد تولید ناخالص داخلی برای سال ۲۰۲۳، ۱.۷ درصد برآورد شد که نسبت به نرخ رشد ۶.۵ درصدی سال قبل، کاهش قابل توجهی داشته است. با این حال، انتظارات برای بهبود تدریجی در سال‌های آینده وجود دارد و پیش‌بینی می‌شود تولید ناخالص داخلی این منطقه، ۲.۹ درصد در سال ۲۰۲۴ و ۳.۷ درصد در سال ۲۰۲۵ رشد داشته باشد.

نمودار ۳- رشد تولید ناخالص داخلی منطقه آسیای غربی و خلیج فارس از سال ۲۰۱۸ تا ۲۰۲۵



نرخ تورم در غرب آسیا به طور کلی در سال ۲۰۲۳ بالا بود که ناشی از عواملی مانند توقف حمل‌ونقل غلات دریای سیاه توسط روسیه، کاهش نرخ ارز و یارانه‌ها در برخی کشورها بود. انتظار می‌رود تورم در سال‌های آینده کاهش یابد، اما تا سال ۲۰۲۵ برای ترکیه دو رقمی باقی بماند. پیش‌بینی می‌شود که اقتصادهای شورای همکاری خلیج فارس و عراق به دلیل یارانه‌های سوخت، نرخ تورم را در حدود ۳.۰ درصد یا پایین‌تر نگه دارند. لبنان و جمهوری عربی سوریه نیز به دلیل کاهش ارزش پول با نرخ تورم بالایی روبرو هستند.

به طور کلی انتظار می‌رود کسری مالی در منطقه آسیای غربی به طور متوسط ۴.۱ درصد از تولید ناخالص داخلی در دوره ۲۰۲۳-۲۰۲۵ باشد. کاهش قیمت و تولید نفت، همراه با افزایش نرخ تورم، فضای مالی را محدود کرده و کسری بودجه را افزایش می‌دهد. کشورها پوشش یارانه‌ها را گسترش داده‌اند و اقدامات هدفمندی را برای کاهش تأثیر تورم بالا و فشار بیشتر بودجه اتخاذ کرده‌اند.

۵.۱.۲. اقتصادهای منتخب

۵.۱.۲.۱. عربستان

کشورهای عمده تولیدکننده نفت در منطقه در نتیجه کاهش داوطلبانه تولید نفت توسط کشورهای اوپک پلاس با کاهش رشد مواجه شدند. با وجود این کاهش تولید، میانگین قیمت نفت در سال ۲۰۲۳ کمتر از سطح سال قبل باقی ماند که منجر به کاهش درآمدهای نفتی شد. این کندی در بخش نفت بر رشد کلی اقتصادی در کشورهایی مانند عربستان سعودی تأثیر گذاشت، وقتی که انتظار می‌رفت پس از رشد ۸.۷ درصدی در سال ۲۰۲۲، رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۳ ثابت باقی بماند، بر اساس برآوردهای صندوق بین‌المللی پول، به منفی ۱.۱ درصد رسید. پیش‌بینی می‌شود رشد اقتصادی عربستان سعودی در سال ۲۰۲۴، مجدداً مثبت شود و به ۲.۷ درصد برسد. نکته قابل توجه این است که صندوق بین‌المللی پول در گزارش ژانویه ۲۰۲۴، پیش‌بینی خود را از رشد اقتصادی عربستان کاهش داده است، اما در گزارش صندوق عنوان شده که بخش غیرنفتی همچنان رشد قوی خواهد داشت.

به طور کلی، اقتصادهای شورای همکاری خلیج فارس^{۱۶}، شامل بحرین، کویت، عمان، قطر، عربستان سعودی و امارات متحده عربی نیز به دلیل دورنمای نامطلوب بازار نفت، کاهش رشد اقتصادی را تجربه کرده‌اند. با این حال، بخش‌های غیرهیدروکربنی در این کشورها با رشد قوی در بخش‌هایی مانند گردشگری، هتل‌داری، حمل‌ونقل، ارتباطات و املاک و مستغلات، تاب‌آوری نشان دادند که حاکی از آن است که کاهش تدریجی سهم بخش نفت در این اقتصادها به رشد بخش غیرنفتی آنها کمک کرده است. به عنوان مثال، بر اساس آمارهای سازمان ملل متحد، در عربستان سعودی، سهم بخش نفت در تولید ناخالص داخلی طی دو دهه گذشته به تدریج کاهش یافته است و از ۵۵ درصد در سال ۲۰۰۰ به ۳۸ درصد در سال ۲۰۲۳ رسیده است.

علاوه بر این، بر اساس پیش‌بینی‌های سازمان ملل متحد، انتظار می‌رود عربستان سعودی شاهد افزایش سرمایه‌گذاری از طریق صندوق سرمایه‌گذاری عمومی (PIF)^{۱۷}، رشد مصرف خصوصی، توسعه بخش تفریح و سرگرمی و افزایش گردشگری باشد. آمارهای صندوق بین‌المللی پول نیز نشان می‌دهد سهم سرمایه‌گذاری از تولید ناخالص داخلی این کشور در سال ۲۰۲۴ با حدود ۰.۷ درصد افزایش به ۲۸.۱ درصد خواهد رسید.

نرخ تورم نیز در عربستان از سال ۲۰۲۲ روند کاهشی را آغاز کرده و پیش‌بینی می‌شود در سال ۲۰۲۴ به حدود ۲.۲ درصد برسد. یکی از نکات قابل توجه در شاخص‌های اقتصادی پیش‌بینی شده برای این کشور، حجم

	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
رشد اقتصادی	۵.۵	۲.۷	-۱.۱	۸.۷
نرخ تورم	۲.۰	۲.۲	۲.۵	۲.۵
نسبت سرمایه‌گذاری به GDP	۲۸.۶	۲۸.۱	۲۷.۴	۲۷.۳
رشد حجم صادرات کالا و خدمات	۷.۷	۶.۵	۱.۳	۲۲.۲
رشد حجم واردات کالا و خدمات	۶.۹	۴.۶	۸.۷	۱۱.۲

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

^{۱۶} Cooperation Council of the Gulf (GCC)

^{۱۷} Public Investment Fund

صادرات کالا و خدمات است که در سال ۲۰۲۴ نسبت به ۲۰۲۳، حدود ۶.۵ رشد خواهد کرد. بر خلاف سال ۲۰۲۳، سرعت افزایش حجم صادرات در سال ۲۰۲۴، بیش از سرعت افزایش واردات خواهد بود.

گروه تحقیقاتی Ipsos، گزارشی از نگرش‌سنجی مردم عربستان در خصوص سال ۲۰۲۴ منتشر کرده^{۱۸} که نتایج آن به شرح ذیل است:

زنان و مردان عربستانی به طور مساوی (۸۷٪) احتمال داده‌اند سال ۲۰۲۴ در مقایسه با سال ۲۰۲۳ برای آن‌ها سال بهتری باشد. در سال ۲۰۲۳ تنها ۶۳٪ از زنان احتمال داده بودند سال بهتری نسبت به ۲۰۲۲ داشته باشند و این نرخ در نزد مردان در همان سال ۶۶٪ بوده است. نرخ عمومی احتمال بهتر بودن سال ۲۰۲۴ نسبت به ۲۰۲۳ در این کشور از متوسط جهان (۷۰٪) بالاتر بوده و نسبت به سال قبل نیز ۲۲ واحد درصد افزایش یافته است.

این ارقام نشانگر تمایل عمومی مردم عربستان به انتخاب دیدگاه‌های امیدوارانه‌تر و انتظارات مثبت در سال جدید در این کشور و بیانگر آهنگ رشد خوش‌بینی نزد مردم عربستان (خصوصاً در قشر زنان) نسبت به آینده است. به نظر می‌رسد تحولات اجتماعی و اقتصادی سال‌های اخیر در افزایش سالانه خوش‌بینی خصوصاً در بین زنان عربستان موثر بوده است. نکته قابل تامل دیگر آن که براساس این نظرسنجی به موازات افزایش سن، در اغلب موارد، پاسخ‌دهندگان بیشتر احتمال می‌دهند وضعیت در سال جدید بهبود یابد.

۵.۱.۲.۲ امارات متحده عربی

سازمان ملل متحد رشد ۳.۷ درصدی را برای امارات متحده عربی در سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی کرده است. آمار منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول نیز نشان می‌دهد این کشور در سال ۲۰۲۴ رشد ۴ درصدی را تجربه خواهد کرد که در مقایسه با سال ۲۰۲۳، ۰.۶ واحد درصد افزایش خواهد یافت. برآوردهای صندوق بین‌المللی پول همچنین نشان می‌دهد که روند کاهشی نرخ تورم این کشور که از سال ۲۰۲۳ آغاز شده بود در سال ۲۰۲۴ نیز ادامه یابد و به ۲.۳ درصد برسد. نکته قابل توجه در خصوص امارات متحده عربی، روند رشد حجم واردات کالا و خدمات این کشور است که پس از آن که در سال ۲۰۲۲ رشد حدود ۱۳ درصدی را تجربه کرده، از سال ۲۰۲۳ با روند نزولی در حال کاهش خواهد بود و در سال ۲۰۲۴ به ۳.۵ درصد خواهد رسید.

	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
رشد اقتصادی	۴.۲	۴.۰	۳.۴	۷.۹
نرخ تورم	۲.۰	۲.۳	۳.۱	۴.۸
نسبت سرمایه‌گذاری به GDP	۲۵.۸	۲۶.۱	۲۵.۹	۲۳.۸
رشد حجم صادرات کالا و خدمات	۳.۷	۳.۵	۳.۴	۶.۰
رشد حجم واردات کالا و خدمات	۲.۷	۳.۵	۴.۲	۱۲.۸

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

¹⁸ <https://www.ipsos.com/en-us/ipsos-update-january-2024>

۵.۱.۲.۳ ترکیه

بر اساس گزارش سازمان ملل متحد در مورد ترکیه انتظار می‌رود رشد اقتصادی ترکیه در سال ۲۰۲۴ به ۲.۷ درصد کاهش یابد. صندوق بین‌المللی پول نیز رشد اقتصادی این کشور را در سال ۲۰۲۴، حدود ۳.۱ درصد پیش‌بینی کرده که تقریباً ۰.۹ واحد درصد کمتر از سطح برآورد شده برای سال ۲۰۲۳ است. این کشور در اوایل سال ۲۰۲۳ با یک بلایای طبیعی از جمله زلزله مواجه شد که خسارات و هزینه‌های اقتصادی قابل توجهی را به بار آورد. ضعیف بودن پول ملی و تورم بالا نیز در این کشور همچنان اقتصاد آن را با چالش‌هایی مواجه خواهد کرد.

بر اساس گزارش گروه تحقیقاتی Ipsos¹⁹، حدود ۵۹٪ از پرسش‌شوندگان ترکیه احتمال داده‌اند سال ۲۰۲۴ نسبت به سال ۲۰۲۳ سال بهتری باشد، در حالی که ۴۱٪ قائل به چنین احتمالی نبودند.

شاخص	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵
رشد اقتصادی	۵.۵	۴.۰	۳.۱	۳.۲
نرخ تورم	۷۲.۳	۵۱.۲	۶۲.۵	۵۲.۵
نرخ بیکاری	۱۰.۳	۹.۹	۱۰.۱	۱۰.۲
نسبت سرمایه‌گذاری به GDP	۳۵.۰	۲۴.۵	۱۷.۶	۱۳.۶
رشد حجم صادرات کالا و خدمات	۱۹.۹	-۴.۱	۵.۴	۱.۶
رشد حجم واردات کالا و خدمات	۱۲.۴	۲۰.۷	۱۰.۰	۶.۲

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۱.۲.۴ قطر

پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول حاکی از آن است که رشد اقتصادی قطر در سال ۲۰۲۴ مجدداً کاهش خواهد یافت (۰.۲ واحد درصد) و این کشور رشد ۲.۲ درصدی را در این سال تجربه خواهد کرد؛ شایان ذکر است که پیش‌بینی رشد اقتصادی این کشور توسط سازمان ملل در سال ۲۰۲۴ منطبق با رقم صندوق بین‌المللی پول و ۲.۲ درصد است.

نرخ تورم این کشور نیز در سال ۲۰۲۴ همانند سال ۲۰۲۳ با کاهش همراه شد و از ۲.۸ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۲.۳ درصد در سال ۲۰۲۴ خواهد رسید.

شاخص	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵
رشد اقتصادی	۴.۹	۲.۴	۲.۲	۳.۷
نرخ تورم	۵.۰	۲.۸	۲.۳	۲.۲
رشد حجم صادرات کالا و خدمات	۷.۵	-۳.۰	۰.۵	۵.۵
رشد حجم واردات کالا و خدمات	۴.۹	۲.۴	۲.۲	۳.۷

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

¹⁹ <https://www.ipsos.com/en/ipsos-global-predictions-2024>

ذکر این نکته ضروری است که رشد حجم صادرات کالا و خدمات قطر که مطابق با برآورهای صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۲۳ منفی ۳ درصد بوده است، در سال ۲۰۲۴ مجدداً مثبت خواهد شد و رقم ۰.۵ درصد را تجربه خواهد کرد.

عراق ۵.۱.۲.۵

پیش‌بینی وضعیت اقتصادی عراق در سال ۲۰۲۴ توسط صندوق بین‌المللی پول تنها به رشد اقتصادی و تورم خلاصه می‌شود و آمار دیگری توسط این سازمان برای عراق منتشر نشده است. همانطور که ملاحظه می‌شود پس از تجربه رشد منفی ۲.۷ درصدی عراق در سال ۲۰۲۳ رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۲۴ مثبت خواهد شد و به رقم ۲.۹ درصد خواهد رسید. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که رشد اقتصادی عراق در سال ۲۰۲۵ نیز ادامه خواهد یافت و این کشور رشد اقتصادی ۴ درصدی را تجربه خواهد کرد.

تورم این کشور نیز علی‌رغم اینکه در سال ۲۰۲۳ نسبت به سال قبل آن با افزایش همراه بوده، در سال ۲۰۲۴ کاهش خواهد یافت و از ۵.۳ درصد به ۳.۶ درصد خواهد رسید.

	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
رشد اقتصادی	۴.۰	۲.۹	-۲.۷	۷.۰
نرخ تورم	۲.۹	۳.۶	۵.۳	۵.۰

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

عمان ۵.۱.۲.۶

مطابق با آمار منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی عمان در سال ۲۰۲۴ در مقایسه با سال ۲۰۲۳ با ۱.۵ واحد درصد افزایش همراه خواهد شد و به ۲.۷ درصد خواهد رسید. سازمان ملل متحد نیز رشد اقتصادی عمان را در سال ۲۰۲۴، ۲.۷ درصد پیش‌بینی کرده است. نرخ تورم پیش‌بینی شده توسط صندوق بین‌المللی پول برای عمان در سال ۲۰۲۴ رقم ۱.۷ درصدی بوده که در مقایسه با برآوردهای سال ۲۰۲۳، افزایش ۰.۶ واحد درصدی را نشان می‌دهد. نکته قابل توجه در خصوص اقتصاد عمان در سال ۲۰۲۴ رشد حجم واردات این کشور است که در سال که به ۱۳.۶ درصد خواهد رسید.

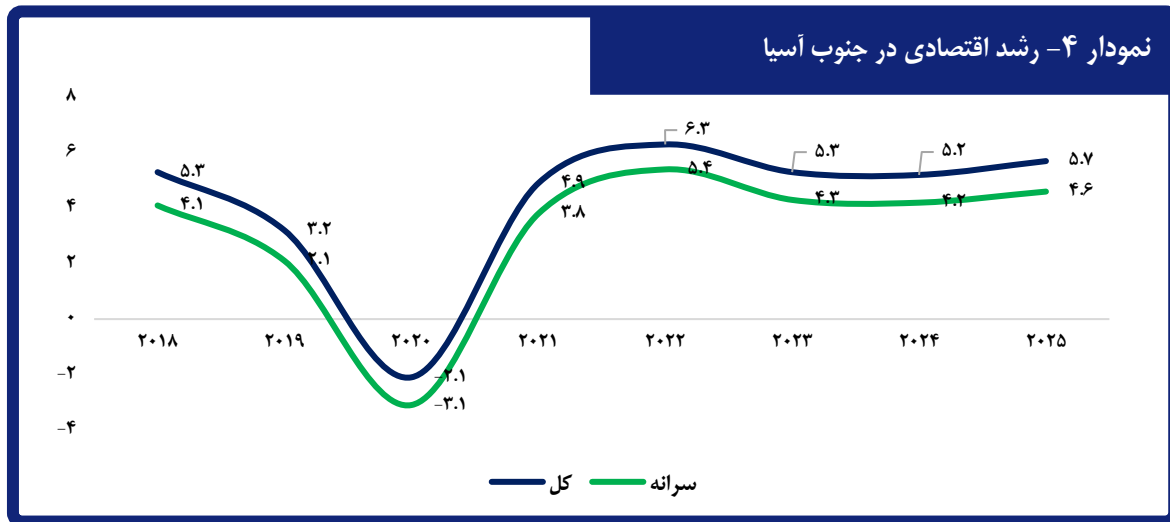
	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
رشد اقتصادی	۳.۰	۲.۷	۱.۲	۴.۳
نرخ تورم	۲.۰	۱.۷	۱.۱	۲.۸
نسبت سرمایه‌گذاری به GDP	۲۴.۰	۲۳.۸	۲۳.۵	۲۳.۲
رشد حجم صادرات کالا و خدمات	۱.۲	۹.۹	۹.۲	۱۷.۸
رشد حجم واردات کالا و خدمات	۳.۴	۱۳.۶	۷.۱	۱۸.۸

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۲. آسیای جنوبی

۵.۲.۱. وضعیت عمومی منطقه

بر اساس پیش‌بینی‌های سازمان ملل متحد، رشد اقتصادی جنوب آسیا در سال ۲۰۲۴ به طور متوسط در سطح ۵.۲ درصد باقی خواهد ماند که اندکی کمتر از رشد ۵.۳ درصدی برآورد شده برای سال ۲۰۲۳ است. با این حال، نرخ‌های بهره بالاتر همچنان بر سرمایه‌گذاری تاثیر می‌گذارد و ضعیف‌تر شدن تقاضای جهانی منجر به کندی رشد صادرات خواهد شد.



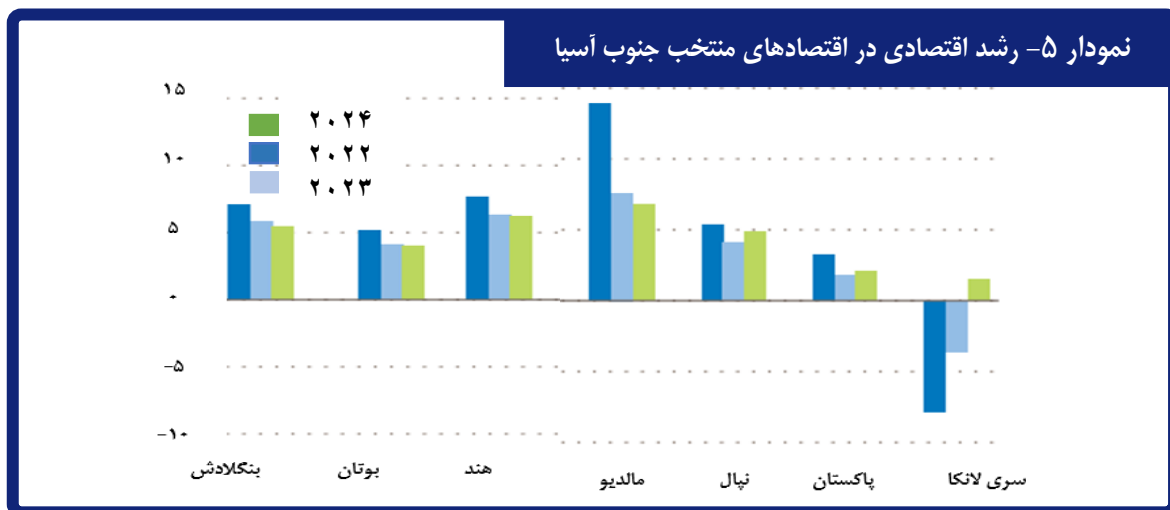
منبع: سازمان ملل متحد

علیرغم اینکه بخش‌های صنعت و خدمات موجب تقویت رشد اقتصادی می‌شود، الگوهای نامنظم بارندگی احتمالاً موجب کاهش تولید کشاورزی خواهد شد.

شرایط رکود مالی و عدم تعادل خارجی و مالی همچنان بر رشد جنوب آسیا در کوتاه مدت تاثیر خواهد گذاشت. علاوه بر این، تنش‌های ژئوپلیتیکی - از جمله جنگ در اوکراین و درگیری در غرب آسیا - کشورهای واردکننده نفت در منطقه از جمله هند را در معرض خطر افزایش ناگهانی قیمت نفت قرار خواهد داد.

از آنجایی که این منطقه به شدت در برابر تغییرات اقلیمی آسیب‌پذیر است، بازگشت پدیده آب‌وهوایی El Niño^{۲۰} خطر قابل توجهی برای چشم انداز اقتصادی ایجاد خواهد کرد. دماهای گرمتر از حد متوسط احتمالاً تقاضای برق را افزایش می‌دهد و همچنین ممکن است در سطوح پایین‌تر بارندگی، منابع انرژی آبی محلی تحت تاثیر قرار گیرد، که همانطور که قبلاً توسط برخی از کشورهای جنوب آسیا در سال‌های اخیر تجربه شده است، می‌تواند منجر به جیره‌بندی انرژی و محدود کردن فعالیت‌های صنعتی شود.

^{۲۰} ال‌نینو یا ال‌نینیو (به اسپانیایی: El Niño) یکی از چرخه‌های مشهور آب و هوایی جهان است که هر ۲ تا ۷ سال یکبار باعث ایجاد ناهنجاری‌های بزرگی در آب و هوای سراسر سیاره زمین می‌شود از جمله این ناهنجاری‌ها می‌توان به سیلاب‌های ناگهانی، خشکسالی، قحطی و اپیدمی اشاره کرد.



منبع: سازمان ملل متحد

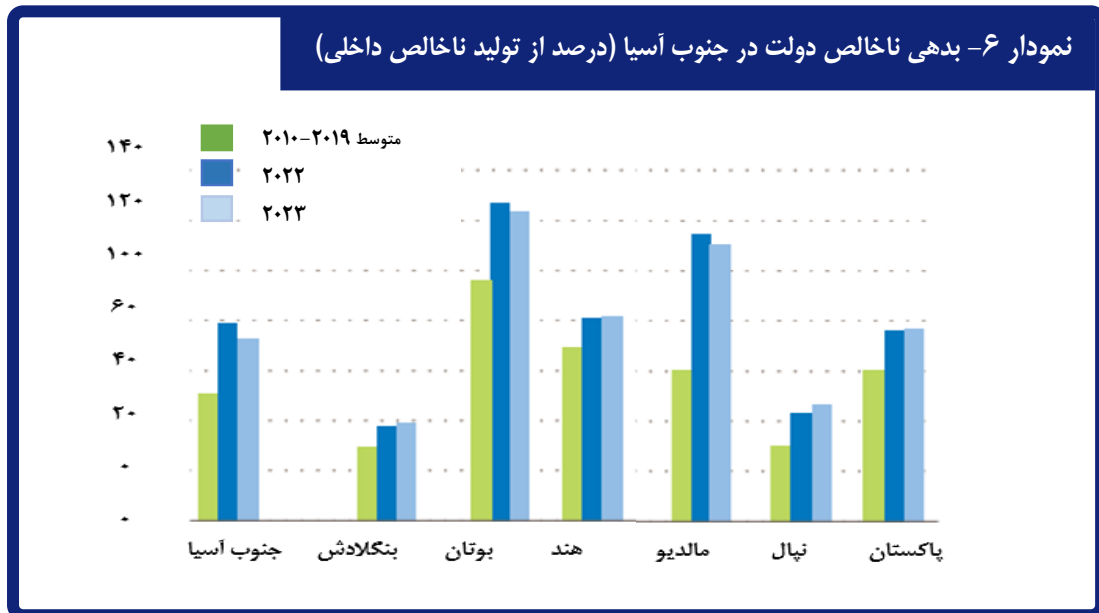
حوادث مرتبط با تغییرات اقلیمی همچنان در سال ۲۰۲۳ تأثیر نامطلوبی بر منطقه داشته است. خشکسالی‌ها طی جولای و آگوست به طور قابل توجهی تشدید شدند و بیشتر هند، نپال و بنگلادش را تحت تأثیر قرار دادند، در حالی که پاکستان بارندگی بالاتر از میانگین را ثبت کرد. انتظار می‌رود این شوک‌ها در کشورهایی که کشاورزی بیشترین سهم را در تولید ناخالص داخلی به خود اختصاص می‌دهد، شدید باشد. آسیب به محصولات کشاورزی کلیدی به احتمال زیاد منجر به افزایش بیشتر قیمت مواد غذایی و تشدید فشارهای ناامنی غذایی در سراسر منطقه به ویژه در کشورهایی که در حال حاضر با سطوح بالایی از ناامنی غذایی مواجه هستند، خواهد شد و پیشرفت در اهداف توسعه پایدار را تضعیف خواهد کرد.

تورم در بسیاری از کشورهای آسیای جنوبی در سال ۲۰۲۳ شتاب یافته و بالاتر از سطح قبل از همه‌گیری قرار گرفته است. تورم مواد غذایی در این منطقه به ویژه به دلیل افزایش قیمت جهانی مواد غذایی، اختلالات عرضه، فشارهای کاهش ارزش و تأثیر تغییرات اقلیمی بر محصولات کلیدی، افزایش یافته است. پیش‌بینی می‌شود با کاهش تقاضای داخلی، تثبیت قیمت‌های بین‌المللی کالاها و کاهش ارزش پول محلی، تورم کل منطقه از ۱۳.۴ درصد در سال ۲۰۲۳ به ۹.۲ درصد در سال ۲۰۲۴ کاهش یابد. اکثر کشورهای آسیای جنوبی در نیمه دوم سال ۲۰۲۳ فشارهای کاهش ارزش پول را تجربه کردند.

وضعیت بازار کار در منطقه در سال ۲۰۲۳ با وجود بهبود در برخی کشورها در شرایط شکننده ای باقی ماند. بر اساس گزارش رزرو بانک هند در سال ۲۰۲۳، شاخص‌های بازار کار در طول سال بهبود یافته و مشارکت نیروی کار در ماه اوت به بالاترین میزان خود از زمان شروع همه‌گیری افزایش یافته است. میانگین نرخ بیکاری در ماه سپتامبر به ۷.۱ درصد رسیده است که پایین‌ترین میزان در یک سال گذشته است و با وجود بارش‌های فصلی، بیکاری در مناطق روستایی کاهش یافته است. بر اساس گزارش بانک جهانی، نرخ بیکاری جوانان به طور قابل

توجهی در طول سه ماهه اول سال ۲۰۲۳ کاهش یافته و به پایین‌ترین سطح از زمان همه‌گیری رسید. با این حال، در چندین کشور دیگر در منطقه، بیکاری افزایش یافته است.

آسیب‌پذیری‌های مالی و خارجی در سراسر منطقه وجود دارد. بدهی عمومی در سال ۲۰۲۳ در سطوح بالایی قرار داشت و پایداری بدهی همچنان یک نگرانی عمده در برخی کشورها است. بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، چهار کشور آسیای جنوبی سطوح بالایی از مشکلات بدهی دولتی را تجربه می‌کنند. شرایط رکود مالی جهانی، همراه با سطوح بالای بدهی‌های دولتی، چندین کشور آسیای جنوبی را بر آن داشت تا در سال گذشته به دنبال حمایت مالی چندجانبه باشند.



منبع: سازمان ملل متحد

۵.۲.۲. اقتصادهای منتخب

۵.۲.۲.۱ هند

مطابق جدول زیر و با توجه به آمار منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی هند در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۰.۲ واحد درصدی در مقایسه با سال ۲۰۲۳ به رقم ۶.۵ درصد خواهد رسید. این در حالی است که سازمان ملل متحد رشد اقتصادی هند را ۶.۳ درصد برای این سال پیش‌بینی کرده است. تورم هند نیز که از سال ۲۰۲۳ روند نزولی را آغاز کرده در سال ۲۰۲۴ نیز مجدداً کاهش خواهد یافت (۰.۹ واحد درصد) و ۴.۶ درصد خواهد بود.

نسبت سرمایه‌گذاری به تولید ناخالص داخلی این کشور نیز در سال ۲۰۲۴، ۰.۲ واحد درصد افزایش خواهد یافت به رقم ۳۱.۹ درصد خواهد رسید.

جدول ۸- شاخص اقتصادی کشور هند				
۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۶.۵	۶.۵	۶.۷	۷.۲	رشد اقتصادی
۴.۱	۴.۶	۵.۵	۶.۷	نرخ تورم
۳۲.۰	۳۱.۹	۳۱.۷	۳۱.۰	نسبت سرمایه‌گذاری به GDP
۴.۳	۴.۷	-۰.۹	۹.۷	رشد حجم صادرات کالا و خدمات
۶.۰	۶.۰	۲.۵	۱۰.۱	رشد حجم واردات کالا و خدمات

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۲.۲.۲ پاکستان

برخلاف سال ۲۰۲۳ که اقتصاد پاکستان رشد منفی ۰.۲ درصدی را تجربه کرده است؛ پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد که رشد اقتصادی این کشور در سال ۲۰۲۴ حدود ۲ درصد خواهد بود و روند رو به رشد خود را تا سال ۲۰۲۵ نیز ادامه خواهد داد. تورم این کشور نیز در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۵.۶ واحد درصدی همراه می‌شود و به ۲۳.۶ درصد خواهد رسید. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد نرخ بیکاری در این کشور که در سال ۲۰۲۳ با افزایش همراه بوده در سال ۲۰۲۴ کاهش خواهد یافت و به ۸ درصد خواهد رسید. ذکر این نکته ضروری است که حجم واردات کالا و خدمات پاکستان در سال ۲۰۲۴ حدود ۲۶ درصد خواهد بود و این درحالی است که در سال ۲۰۲۳ این رقم منفی ۲۹.۳ درصد بوده است.

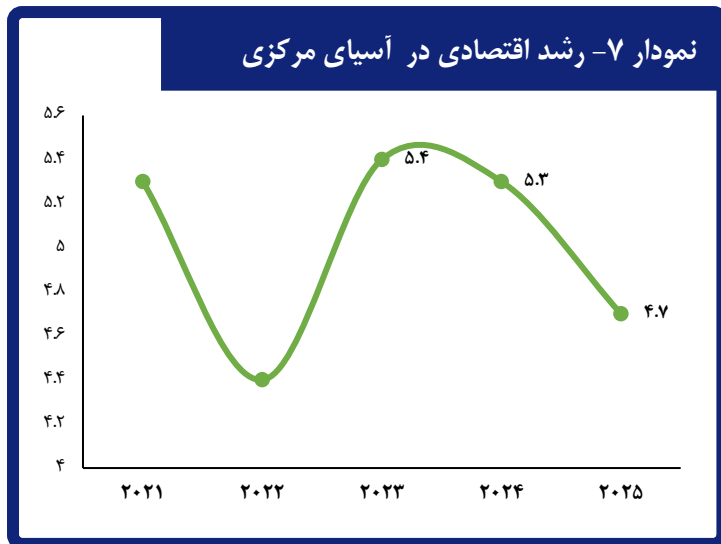
	۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲
رشد اقتصادی	۳.۵	۲.۰	-۰.۲	۶.۲
نرخ تورم	۱۴.۲	۲۴.۶	۲۹.۲	۱۴.۱
نرخ بیکاری	۷.۵	۸.۰	۸.۵	۶.۲
نسبت سرمایه‌گذاری به GDP	۱۴.۵	۱۴.۵	۱۴.۳	۱۵.۷
رشد حجم صادرات کالا و خدمات	۸.۷	۲.۸	-۷.۸	۶.۰
رشد حجم واردات کالا و خدمات	۶.۵	۲۶.۲	-۲۹.۳	۷.۱

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

شایان ذکر است، در ژوئن ۲۰۲۳، پاکستان قراردادی به ارزش ۳ میلیارد دلار با صندوق بین‌المللی پول امضا کرد. انتظار می‌رود برنامه صندوق بین‌المللی پول برای تثبیت اقتصاد، افزایش ذخایر ارزی کشور و تسهیل تعدیل مالی کمک‌کننده باشد و در عین حال از هزینه‌های اجتماعی ضروری نیز حمایت کند. در کوتاه مدت، دولت‌های منطقه احتمالاً به دنبال یکپارچگی مالی برای بهبود پایداری بدهی خواهند بود. با این حال، دستیابی به این هدف چالش برانگیز است و به تقویت بسیج درآمد، افزایش کارایی هزینه‌ها و ادامه در اصلاحات ساختاری بستگی دارد.

۵.۳. آسیای مرکزی و قفقاز

۵.۳.۱. وضعیت عمومی



منبع: سازمان ملل متحد

داده‌های منتشر شده توسط سازمان ملل متحد نشان می‌دهد که رشد اقتصادی منطقه آسیای مرکزی و قفقاز پس از آن که در سال ۲۰۲۳ با افزایش همراه بوده، در سال ۲۰۲۴ کاهش خواهد یافت و به رقم ۵.۳ درصد خواهد رسید. شایان ذکر است که پیش‌بینی‌ها حاکی از ادامه روند کاهش سرعت رشد اقتصادی در این منطقه است.

نتایج گزارش اخیر سازمان ملل در خصوص چشم انداز سال آتی نشان می‌دهد به طور کلی در کشورهای مستقل مشترک المنافع^{۲۱}، رشد اقتصادی سال ۲۰۲۳ بیش از حد انتظار بوده که عمدتاً به دلیل رشد فراتر از انتظار اقتصاد روسیه پس از تجربه رشد منفی سال ۲۰۲۲ و همچنین عملکرد قوی کشورهای منطقه آسیای مرکزی و قفقاز بوده است.

جنگ اوکراین، از کانال‌های متعددی، اثرات معناداری را بر اقتصادهای منطقه قفقاز و آسیای مرکزی گذاشته است. جریان‌های مالی، تجاری و مهاجرتی در نتیجه اثر تحریم‌ها بر روسیه و بلاروس و سیاست‌های در حال تغییر، منطقه آسیای مرکزی و قفقاز را نیز تحت تاثیر قرار داده است. سیستم بانکی نیز در رویارویی با تحولات اخیر، در حال دگرگونی است. جریان افراد و سرمایه اثر مثبتی بر بخش بانکی کشورهای ارمنستان، گرجستان، قزاقستان، ازبکستان و تا حدی آذربایجان داشته است؛ به گونه‌ای که سهم مطالبات غیرجاری بانک‌های این مناطق از کل مطالبات بانکی در این کشورها کاهش پیدا کرده است، لذا انتظار می‌رود ظرفیت وام‌دهی و سودآوری سیستم بانکی آنها بهبود یابد.

²¹ Commonwealth of Independent States (CIS)

۵.۳.۲. اقتصادهای منتخب

۵.۳.۲.۱ ازبکستان

مطابق با پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول، وضعیت اقتصادی ازبکستان در سال ۲۰۲۴ وضعیتی مطلوبی به نظر می‌رسد به گونه‌ای که این کشور در این سال برای دومین سال پیاپی رشد اقتصادی ۵.۵ درصدی خود را تکرار خواهد کرد. علاوه بر این روند نزولی نرخ تورم این کشور در سال ۲۰۲۴ نیز همچنان ادامه خواهد یافت و با کاهش ۰.۲ واحد درصدی به ۱۰ درصد خواهد رسید. وضعیت نرخ بیکاری در این کشور نیز رو به بهبود بوده و در سال ۲۰۲۴ ازبکستان نرخ بیکاری ۷.۹ درصدی را تجربه خواهد کرد در مقایسه با سال ۲۰۲۳، ۰.۵ واحد درصد کاهش خواهد یافت.

ذکر این نکته ضروری است که اگرچه حجم صادرات کالا و خدمات ازبکستان در سال ۲۰۲۴ نسبت به سال ۲۰۲۳ کمتر خواهد بود و از سرعت رشد آن کاسته خواهد شد، اما این رقم همچنان رقم بالایی بوده و به ۲۰.۳ درصد خواهد رسید.

جدول ۱۰- شاخص اقتصادی کشور ازبکستان

۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۵.۵	۵.۵	۵.۵	۵.۷	رشد اقتصادی
۱۰.۴	۱۰.۰	۱۰.۲	۱۱.۴	نرخ تورم
۷.۴	۷.۹	۸.۴	۸.۹	نرخ بیکاری
۳۷.۹	۳۸.۰	۳۷.۷	۳۸.۳	نسبت سرمایه‌گذاری به GDP
۱۶.۸	۲۰.۳	۳۰.۶	۱۶.۵	رشد حجم صادرات کالا و خدمات
۱۶.۵	۱۷.۷	۱۹.۲	۱۳.۲	رشد حجم واردات کالا و خدمات

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۳.۲.۲ تاجیکستان

صندوق بین‌المللی پول رشد اقتصادی تاجیکستان در سال ۲۰۲۴ را ۵ درصد پیش‌بینی نموده است که کاهش ۱.۵ واحد درصدی را در مقایسه با سال ۲۰۲۳ نشان می‌دهد. نرخ تورم این کشور نیز پس از آنکه در سال ۲۰۲۳ کاهش یافت بود، با افزایش ۱.۲ واحد درصدی مواجه خواهد شد و در سال ۲۰۲۴ به ۵.۸ درصد خواهد رسید. نکته قابل توجه در خصوص اقتصاد تاجیکستان در سال ۲۰۲۴، رشد ۱۳.۶ درصدی حجم صادرات این کشور در مقایسه با سال ۲۰۲۳ خواهد که افزایش ۸.۶ واحد درصدی را تجربه خواهد کرد.

جدول ۱۱- شاخص اقتصادی کشور تاجیکستان

۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۴.۵	۵.۰	۶.۵	۸.۰	رشد اقتصادی
۶.۵	۵.۸	۴.۶	۶.۶	نرخ تورم
۲۳.۵	۲۳.۴	۲۰.۸	۱۷.۵	نسبت سرمایه‌گذاری به GDP
۸.۲	۱۳.۶	۵.۰	-۲.۹	رشد حجم صادرات کالا و خدمات
۳.۸	۳.۴	۱۵.۱	۱۷.۲	رشد حجم واردات کالا و خدمات

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۳.۲.۳ قزاقستان

بر اساس آخرین داده‌های منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول، رشد اقتصادی قزاقستان در سال ۲۰۲۴ با کاهش ۱.۷ واحد درصدی نسبت به سال ۲۰۲۳ به ۳.۱ درصد خواهد رسید. نرخ تورم این کشور نیز پس از دو سال پیاپی ثابت بودن در رقم ۱۵ درصد، کاهش یافته و در سال ۲۰۲۴ به ۹ درصد خواهد رسید.

پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که نرخ بیکاری در این کشور در سال ۲۰۲۴ همچون سال ۲۰۲۳، ۴.۸ درصد خواهد بود و این رقم در سال ۲۰۲۵ نیز تکرار خواهد شد.

به طور کلی می‌توان اینگونه نتیجه گرفت که قزاقستان در سال ۲۰۲۴ وضعیت اقتصادی نسبتاً با ثباتی را تجربه خواهد کرد که در صورت عدم به وجود آمدن شرایط خاصی در سال ۲۰۲۵ نیز تداوم خواهد یافت.

جدول ۱۲ - شاخص اقتصادی کشور قزاقستان

۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۵.۷	۳.۱	۴.۸	۳.۳	رشد اقتصادی
۶.۷	۹.۰	۱۵.۰	۱۵.۰	نرخ تورم
۴.۸	۴.۸	۴.۸	۴.۹	نرخ بیکاری
۲۳.۶	۲۳.۶	۲۴.۵	۲۴.۱	نسبت سرمایه‌گذاری به GDP
۶.۸	۵.۲	۱۱.۸	۱.۷	رشد حجم صادرات کالا و خدمات
۳.۹	۳.۰	۱۳.۳	۱۲.۵	رشد حجم واردات کالا و خدمات

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۳.۲.۴ قرقیزستان

پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد که در سال ۲۰۲۴ اقتصاد قرقیزستان از وضعیت مطلوب‌تری نسبت به سال ۲۰۲۳ برخوردار خواهد بود. به طوری که در کنار افزایش ۰.۹ واحد درصدی رشد اقتصادی این کشور و رسیدن آن به رقم ۴.۳ درصد، تورم آن نیز ۳.۱ واحد درصد کاهش یافته و رقم ۸.۶ درصدی را نشان می‌دهد. علاوه بر این نرخ بیکاری این کشور نیز همچون دو سال گذشته ۹ درصد باقی خواهد ماند و حجم صادرات کالا و خدمات آن نیز رشد ۱۶.۹ درصدی را نسبت به سال ۲۰۲۳ تجربه خواهد کرد.

جدول ۱۳ - شاخص اقتصادی کشور قرقیزستان

۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۳.۹	۴.۳	۳.۴	۶.۳	رشد اقتصادی
۶.۶	۸.۶	۱۱.۷	۱۳.۹	نرخ تورم
۹.۰	۹.۰	۹.۰	۹.۰	نرخ بیکاری
۲۵.۵	۲۴.۵	۲۳.۷	۲۲.۷	نسبت سرمایه‌گذاری به GDP
-۱.۱	۱۶.۹	۱۳۱.۳	-۱.۲	رشد حجم صادرات کالا و خدمات
-۱.۵	-۲.۶	۱۵.۵	۵.۳	رشد حجم واردات کالا و خدمات

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

۵.۳.۲.۵ ارمنستان

مطابق با آخرین آمار منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول در خصوص وضعیت اقتصادی کشورها در سال ۲۰۲۴، از سرعت رشد اقتصادی ارمنستان در این سال برای دومین سال پیاپی کاسته خواهد شد و به رقم ۵ درصد خواهد رسید. نرخ تورم این کشور نیز که در سال ۲۰۲۳ کاهش قابل توجهی را تجربه کرده بود، در سال ۲۰۲۴ با افزایش ۰.۵ واحد درصدی در سال ۲۰۲۴ همراه خواهد بود و به رقم ۴ درصد خواهد رسید.

پیش‌بینی‌ها همچنین نشان می‌دهد که افزایش سرعت رشد نرخ بیکاری ارمنستان در سال ۲۰۲۴ متوقف نخواهد شد و این کشور در سال ۲۰۲۴ نرخ بیکاری ۱۴ درصدی را تجربه خواهد کرد در مقایسه با سال ۲۰۲۳ حدود ۰.۵ واحد درصد افزایش خواهد یافت.

جدول ۱۴- شاخص اقتصادی کشور ارمنستان

۲۰۲۵	۲۰۲۴	۲۰۲۳	۲۰۲۲	
۴.۵	۵.۰	۷.۰	۱۲.۶	رشد اقتصادی
۴.۰	۴.۰	۳.۵	۸.۶	نرخ تورم
۱۴.۰	۱۴.۰	۱۳.۵	۱۳.۰	نرخ بیکاری
۲۳.۳	۲۳.۱	۲۳.۲	۲۱.۷	نسبت سرمایه‌گذاری به GDP
۴.۷	۸.۲	۲۱.۹	۹۲.۸	رشد حجم صادرات کالا و خدمات
۵.۸	۷.۳	۲۸.۳	۴۹.۱	رشد حجم واردات کالا و خدمات

منبع: صندوق بین‌المللی پول، اکتبر ۲۰۲۳ و ژانویه ۲۰۲۴

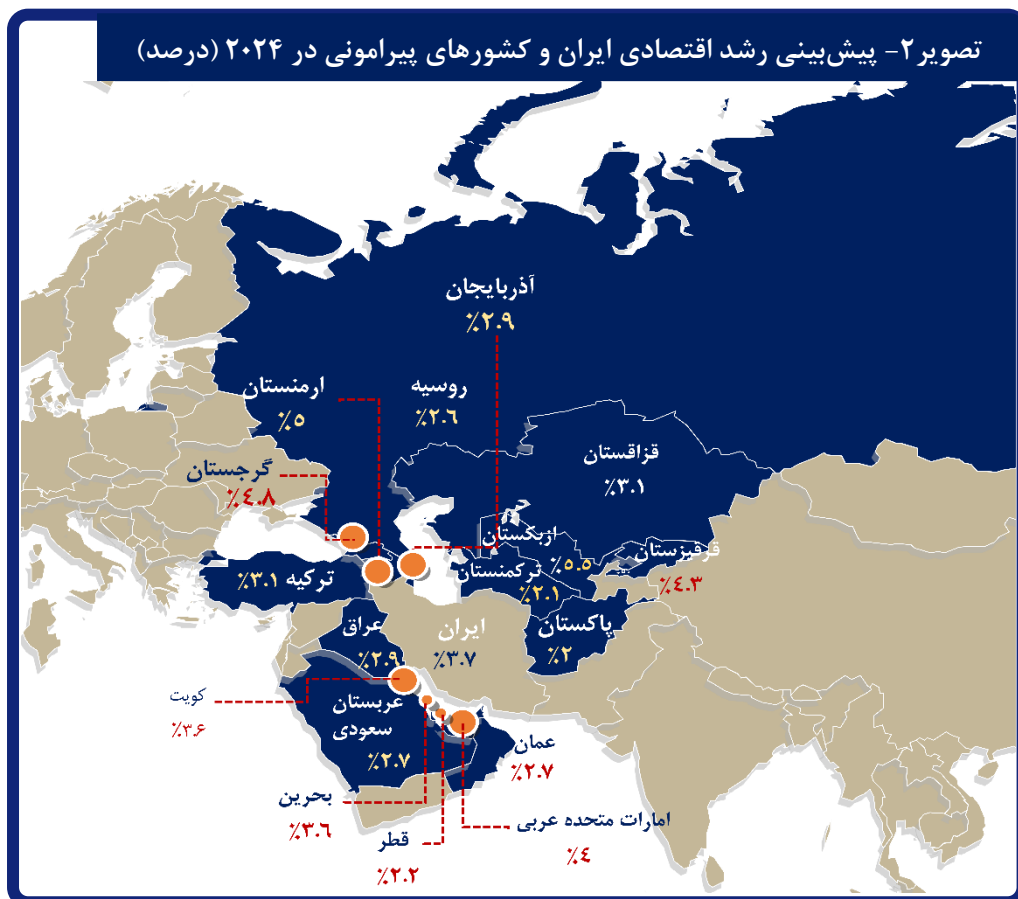
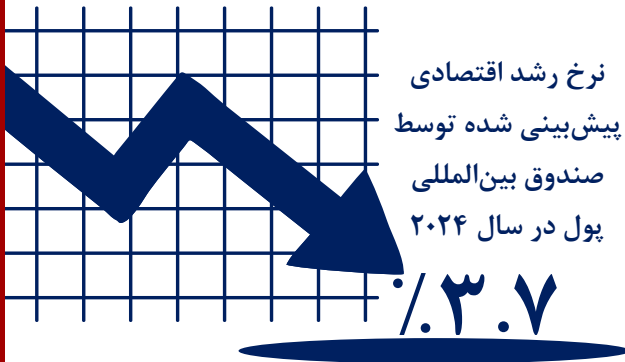
۶. چشم‌انداز پیش روی اقتصاد ایران

پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول از اقتصاد ایران برای سال ۲۰۲۴ نشان می‌دهد رشد اقتصادی ایران در سال ۲۰۲۴ نسبت به سال ۲۰۲۳ با کاهش همراه خواهد بود و به ۳.۷ درصد خواهد رسید. این در حالی است که روند کاهش سرعت رشد اقتصادی از سال ۲۰۲۳ آغاز شده و همچنان تا سال ۲۰۲۵ نیز ادامه خواهد یافت؛

به طوری که رشد اقتصادی پیش‌بینی شده برای ایران در این سال رقم ۳.۲ درصد را نشان می‌دهد.

مقایسه چشم‌انداز رشد اقتصادی ایران با کشورهای پیرامونی بر اساس آمار جدید منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول در ژانویه ۲۰۲۴ (مطابق تصویر ۲) نشان می‌دهد که در میان ۱۸ کشور مورد بررسی، ایران از لحاظ رشد اقتصادی در رتبه ششم قرار خواهد گرفت و رشد اقتصادی کشورهایی همچون

ترکیه، عربستان، روسیه و پاکستان پایین‌تر از ایران خواهد بود. این در حالی است که در سال ۲۰۲۵، رشد اقتصادی ایران، این کشور را در جایگاه دوازدهم در میان کشورهای مورد بررسی قرار خواهد داد. در میان کشورهای مورد بررسی، کشورهای ازبکستان، ارمنستان، گرجستان و قرقیزستان رشد اقتصادی بالاتری را نسبت به سایر کشورها تجربه خواهند کرد که به ترتیب ۵.۵ درصد، ۵ درصد، ۴.۸ درصد و ۴.۳ درصد خواهد بود. شایان ذکر است، رشد اقتصادی امارات متحده عربی و عربستان سعودی در سال ۲۰۲۴ به ترتیب رقم ۴ درصد و ۲.۷ درصد را نشان می‌دهد.



در سال ۲۰۲۴، نرخ تورم پیش‌بینی شده برای ایران مطابق با آمار منتشر شده توسط صندوق بین‌المللی پول در اکتبر ۲۰۲۳، ۳۲.۵ درصد خواهد بود که این رقم نسبت به سال قبل با کاهش ۱۴.۵ واحد درصدی مواجه خواهد شد. شایان ذکر است مطابق پیش‌بینی‌های مذکور در میان کشورهای همسایه ایران، تنها کشور ترکیه در سال ۲۰۲۴ تورمی بالاتر از ایران را تجربه خواهد کرد. رقم پیش‌بینی شده تورم برای ترکیه در سال ۲۰۲۴، ۶۲.۵ درصد خواهد بود.

نرخ تورم پیش‌بینی شده توسط صندوق
بین‌المللی پول در سال ۲۰۲۴

۳۲.۵٪

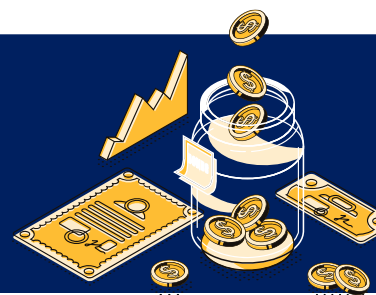
نرخ بیکاری پیش‌بینی شده توسط صندوق
بین‌المللی پول در سال ۲۰۲۴:

۹.۶٪

مطابق آمارهای صندوق بین‌المللی پول، نسبت کل سرمایه‌گذاری صورت گرفته به تولید ناخالص داخلی ایران در سال ۲۰۲۴ حدود ۳۸.۵ درصد پیش‌بینی شده که نسبت به سال ۲۰۲۳ با کاهش همراه خواهد شد. پیش‌بینی‌ها حاکی از آن است که این رقم در سال ۲۰۲۵ نیز به روند نزولی خود ادامه خواهد داد و نسبت کل سرمایه‌گذاری صورت گرفته به تولید ناخالص داخلی به رقم ۳۸.۲ درصد خواهد رسید.

نسبت سرمایه‌گذاری به تولید ناخالص داخلی پیش‌بینی شده
توسط صندوق بین‌المللی پول در سال ۲۰۲۴

۳۸.۵٪

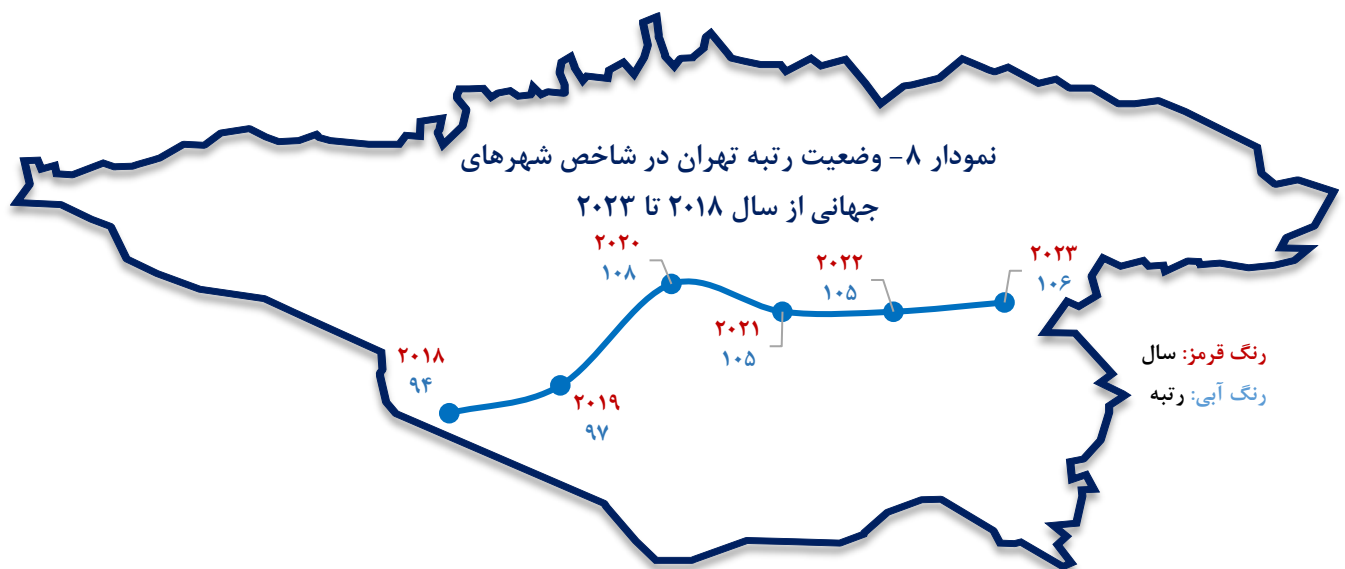


پیش‌بینی‌های صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد در سال ۲۰۲۴ حجم صادرات کالا و خدمات ایران **رشد ۷.۱ درصدی** را تجربه خواهد کرد؛ این در حالی است که رشد حجم واردات کالا و خدمات نسبت به سال ۲۰۲۳ حدود **۸.۵ درصد** کاهش خواهد یافت.

۷. چشم‌انداز پیش‌روی اقتصاد استان تهران

موسسه کرنی که یکی از باسابقه‌ترین موسسات مشاوره مدیریتی مستقر در ایالات متحده امریکاست، با هدف شناسایی جغرافیای توزیع شده فرصت‌ها، شهرهای جهان را از منظر فعالیت‌های تجاری، سرمایه انسانی، تبادل اطلاعات، تجربه فرهنگی و مشارکت سیاسی مورد ارزیابی و طبقه‌بندی قرار داده است. در این راستا، ۱۵۶ شهر جهان از جمله تهران تحت شاخص شهرهای جهانی (GCI²²) طبقه‌بندی شده‌اند.

جایگاه شهر تهران در شاخص فوق، در سال ۲۰۲۳ پس از آنکه طی سال ۲۰۲۲ بدون تغییر باقی مانده بود، تضعیف شده و این شهر در رتبه ۱۰۶ از ۱۵۶ شهر مورد بررسی، قرار گرفته است.



علاوه بر این، موسسه کرنی در گزارش اخیر^{۲۳} خود با استفاده از وضعیت شهرها طی پنج سال قبل و بر اساس معیارهای رفاه فردی، اقتصاد، نوآوری و حکمرانی، جایگاه شهرهای جهان در یک دهه آینده را برآورد می‌کند. بر این اساس، پیش‌بینی می‌شود جایگاه شهر تهران طی ده سال آینده در میان شهرهای جهان با افت ۴ پله‌ای (در مقایسه با پیش‌بینی سال قبل موسسه کرنی) به رتبه ۱۵۵ برسد.

بررسی حساب‌های منطقه‌ای مرکز آمار ایران نشان می‌دهد استان تهران، طی یک دهه (۹۹-۱۳۹۰)، به طور متوسط ۲۲٪ از ارزش افزوده کل کشور را دربرگرفته است.

چنانچه فرض شود سهم استان تهران از ارزش افزوده کل کشور در سال ۲۰۲۴، حداکثر به اندازه متوسط سهم این استان طی یک دهه مذکور باشد، بر اساس آمارهای صندوق بین‌المللی پول بر گرفته از آمارهای بانک مرکزی ج.ا.ا، ارزش افزوده استان تهران به قیمت‌های جاری در سال ۲۰۲۴ به حدود ۴۶۹۶۳ هزار میلیارد ریال خواهد رسید.

علاوه بر این، بر اساس آمارهای مرکز آمار ایران، متوسط مشارکت استان تهران در رشد اقتصادی کشور طی سال‌های ۱۳۹۱ تا ۱۳۹۹، حدود ۰.۸ واحد درصد بوده است. چنانچه فرض بر استمرار روند گذشته باشد، بر

²² Global Cities Index

²³ The distributed geography of opportunity, the 2023 Global Cities Report

اساس آمارهای صندوق بین‌المللی پول، حدود ۰.۸ درصد از رشد ۳.۷ درصدی کشور در سال ۲۰۲۴ از محل ارزش افزوده استان تهران خواهد بود. به عبارت دیگر پیش‌بینی می‌شود در سال آتی، حدود ۱۷.۳ درصد از رشد اقتصاد کشور از محل فعالیتهای اقتصادی استان تهران تامین گردد.

